Nicolaus <de Lyra> [Oth.]: Biblia latina. [Enth.:] Postilla / Nicolaus de Lyra [u.a.]
Nürnberg: Anton Koberger, 1485 Seite 120

qꝛ in nomīe filiꝝ sui.nō exprimitur incestus eius.ꝺ po-
pulo.n. suo poterat mulier cōcipe licite. sicut ptꝫ ꝺe sa
ra q̄ ꝯcepit ꝺe abꝛaā qui erat auunculus eius.
In ca.xix.vbi ꝺr̄ in postilla.Ex quo ptꝫ ꝙ ad simpli
Additio.i. cem ⁊c.

Notādū ꝙ ange-
li inuitati ab abꝛaaꝫ ad
pͥmā inuitatō
nem acquieue-
runt vt ptꝫ su-
pra.xviij. capi.
vbi ad pͥmā pe-
titōꝫ abꝛae āge
li dixerīt: fac vt
locut⁹ es iuitati
tn̄ a loth nō ac-
quieuerunt:ni-
si ad magnā in-
stātiam ⁊ q̄i cō-
pulsi⁹. vnꝺe ꝺi-
cit ibi. Cōpulit
eos ⁊c.Ex quo ꝺicūt quidā hebꝛeoꝝ expositores ⁊ vꝫ
rōnabile:ꝙ ex hoc ꝺat ꝺoctrina hoībus:vt cū inuitan-
tur a viris magne auctoꝛitatis nō ꝺebent se retrahere
ꝫ acquiescere statim ꝓpter eoꝝ reuerētiaꝫ:sicut angeli
fecerūt abꝛae.cū aūt inuitāt ab hoībus mediocꝛis seu
modice auctoꝛitatis.nō ꝺebēt statim acceptare inuita-
tōem seu cōuiuiū:ꝫ aliquaſr se retrahere ne leues viꝺe-
ant:sicut angeli fecerūt cū loth.

idest fili⁹ ppl̄i mei. Ipse est
pater ammonitaꝝ vsqꝫ ho-
die. Capl̄m.xx.
[a] Profect⁹ inꝺ abꝛaā
contra australē:hita-
uit int̄ cades ⁊ sur:et
pegriat⁹ ē i geraris. [b] Dixit-
qꝫ ꝺe Sara vxoꝛe sua:soꝛoꝛ
mea ē. [c] Misit ḡ abimelech
rex gerare:⁊ tulit eā. [d] Venit

In eoꝺē ca.xix.vbi ꝺr̄ in postilla.Ois ppl̄s sil̄.hyper
bolica ē locutō ⁊c. Additio.ij.
Iste passus nō videt̄ exponēd⁹ hypbolice:non
eīn ꝺr̄ hic solū:ꝙ tota ciuitas seu viri ciuitatis
vallauerūt ꝺomos loth:ꝫ sup hoc addit a pue-
ro vsqꝫ ad senē. ⁊ adhuc vltra ꝺicit. Ois ppl̄s sil̄.vn̄ ꝺa-
tur intelligi ꝙ oēs fuerant ibi ꝓprie loquēdo.nec ꝺebet
ꝓ nō verisimili reputari.ꝙ ppl̄us valde numerosus sit
circa vnū ꝺomū vel castrū:qꝛ ꝺato ꝙ non oēs sint ꝓpe
ꝫ aliqui ꝓpe sint ⁊ aliqui remote: oēs tn̄ sunt circa ca-
strum qui longe vel ꝓpe circūꝺant. ⁊ intendunt eū val
lare:q̄ q̄ꝺē ꝯsideratio in hoc loco nō ē sine mysterio.ꝺi
xerat.n.ꝺn̄s abꝛae supra.xviij.ca. Descendam ⁊ viꝺe-
bo vtrum clamoꝛ ⁊c.vbi ꝺeus loquēs moꝛe humano:
vt ꝺictū est:oñꝺit ꝙ volebat se habere in hoc facto so-
ꝺomoꝝ ad moꝺū volentis aliquid experiri vel tēptare:
supꝛa qꝺ fuit cōcessum a ꝺeo.ꝙ si inuenti fuissent ꝺecē
iusti ꝙ nō ꝺeleret̄:vt ibiꝺē. Nūc aūt in ꝓsecutiōe facti
scriptura nos ꝺocet ꝙ nō solū nō erāt ibi ꝺecē iusti: seꝺ
nec vnus p̄ter loth: ⁊ iꝺeo exprimit̄ in lr̄a: ꝙ a puero
vsqꝫ ad senē:oīs ppl̄s fuit in illo facinoꝛe.q.ꝺ.ꝺeus fiꝺe
liter se habuit cū abꝛaam:qꝛ non exercuit vltōem suaꝫ
in soꝺomitis ꝺonec ꝑ angelos suos reptū fuit:ꝙ oēs si
mul a puero vsqꝫ ad senē nullis iustis ꝯueniebāt in cri
mine.vn̄ Ambꝛo.in li.ꝺe abꝛaā.Auꝺi scripturā testifi-
cantē:circūꝺeꝺerūt ꝺomū ab infante vsqꝫ ad senē tot⁹
ppl̄s:penitus nulla etas erat culpe immunis ⁊c.
In eoꝺē ca.xix.vbi ꝺr̄ in postilla.Sꝫ hoc ꝺcm̄ nō vꝫ
ꝯsonū vbo saluatoꝛis Math.xix. ꝺicētis. Qꝛ siq̄s ꝺi-
miserit vxoꝛē:⁊ aliā ꝺuxerit mechat̄ ⁊c.
Additio.iij.
In additōe sup Math.xix.ꝺe hac materia tra-
ctat̄ satis plene.⁊ etiā infra in Deutron̄.xxiiij.
ꝺn̄o cōceꝺēte tractabit̄.ibi.n.ꝓprius ē locus ꝺ
hoc inquirenꝺus.⁊ iō ad pn̄s relinquo.
Replica coꝛrectoꝛij cōtra burgensem.
In ca.xix.vbi postillatoꝛ ꝺicit eē hypbole cū ꝺr̄
Ois ppl̄s circuibat ꝺomuꝫ loth ⁊c. Burgen̄.se
opponit ꝺicēs:ꝓprie ꝺebere intelligi.qꝛ omnes
ꝓpe erant ibi sicut ꝑticipes in crimine.⁊ solus loth iu-
stus ibi reptus est.ꝫ h⁹ Burgen̄. expositio simpliciter

est falsa:pueris.n.p̄cepti non capacibus ꝫm beatū Aug.
xxi.ꝺe ciuita.ꝺei ca.xvi.illuꝺ facinus imputari nō pōt.Si
eīn ꝓprie intelligi ꝺꝫ sicut vult Burgen̄. mulieres sunt ꝺe
ppl̄o:⁊ sic opꝛtuit omnes vtriusqꝫ sexus adesse.immo ⁊ va
gientes in cunabulis:quia sequit̄ in litera:eos qui foꝛis
erant ꝑcusserūt ce-
citate a minimo vs
qꝫ ad maximū.Est
igitur hypbole:et
qꝺ ꝺicitur a puero
vsqꝫ ad senē opꝫtet
accipi exclusiue nō
inclusiue ꝓpter pꝛe
ꝺicta. nec valet ar-
gumentū Burgē.
qꝛ sol⁹ Loth fuit iu-
stus: igitur omnes
alij fuissent ibi i ob-
siꝺiōe ⁊ sic filie loth
⁊ vxoꝛ eius cū alijs
fuissent ꝑticipes in
crimine ⁊ societate
in obsiꝺione.quoꝺ
falsum est ⁊ cōtra lr̄am.stat.n.ibi nemīnē p̄ter loth iustuꝫ
fuisse.⁊ tn̄ in illo crimine non ꝑticipasse.⁊ illuꝺ beati Am
bꝛo.ꝑ Burg.allegatū:ꝙ ibi nulla etas erat culpe immu-
nis intelligi ꝺebet ꝺe etate p̄cepti capace ꝫm beatū Aug.
vbi supꝛa.vel ꝺicat̄ ꝙ loquit̄ ꝺe peccato oꝛiginali q̄ etiaꝫ
oēs pueri vnius ꝺiei obnoxij fuerunt.

aūt ꝺe⁹ ad abimelech ꝑ sō-
niū nocte:⁊ ait illi: En mo
rieris ꝓpt̄ mulierē quā tuli
sti.hꝫ.n.viꝝ. abimelech vo
n̄ tetigeāt eā:⁊ ait.Dn̄e nū
gentē ignoꝛantē ⁊ iustā int̄
ficies? Nōne ipe ꝺixit mi-
hi soꝛoꝛ mea ē:⁊ ipa ait.fra
ter meus est? In simplici-
tate coꝛꝺis mei. [f] ⁊ mūꝺicia

Capitulum.xx.
Profectus inꝺe abꝛaaꝫ. Hic oñꝺitur qualit̄ abꝛaā
vt ꝓficiens se habuit ad ꝓpꝛiam ꝺomū:⁊ pꝛimo re
spectu vxoꝛis.secunꝺo respectu ꝓlis.xxi.ca.Circa
pꝛimū sic ꝓceꝺit̄:qꝛ circa vxoꝛem abꝛae ꝺescribitur culpa
sublatōis:secūꝺo pena coꝛreptōis ibi. Venit aūt ꝺeus aꝺ
abimelech.tercio satisfactio transgressionis:ibi. Statim-
qꝫ ꝺe nocte consurgens:⁊ quarto relaxatio punitiōis:ibi.
Orāte aūt abꝛaā.Circa pꝛimū sic ꝺicit. a Profectus
inꝺe abꝛaā.s.ꝺe loco vbi manebat:non multū longe a so-
ꝺoma.Et cā fuit vt ꝺicunt hebꝛei:qꝛ ꝺiligebat multuꝫ ho-
spitalitatē: subuersis aūt quinqꝫ ciuitatibus ⁊ omni ppl̄o
moꝛtuo nullus ꝺe illis ciuitatibus remanserat:qui trans-
iret vltra ad ꝺomū abꝛae: nec ex alijs locis veniebant aꝺ
p̄ꝺictas ciuitates:ꝑ ꝺomū abꝛae transeuntes.⁊ iō qꝛ non
poterat exercere hospitalitatē:iō trāstulit se ad aliū locuꝫ
vbi vie eēnt frequentate:⁊ sic posset hospites recipe.
b Dixitqꝫ ꝺe sara ⁊c.Cā h⁹ infra exponit̄. c Misit
ergo ⁊c.vt acciperet eam sibi vxoꝛem:ꝫ hoc viꝺet̄ absurꝺū
qꝛ reges non accipiunt vxoꝛem alienigenā. nisi ꝓpter ma
gnam pulcritudinem vel aptitudinem ad ꝓlem:vel pꝛo-
pter vtrūqꝫ. Sara aūt iā erat nonagenaria ⁊ vetula:et ꝺe
sierant in ea fieri muliebꝛia:vt p̄ꝺictum est.ca.xviij. ⁊ iꝺo
nō viꝺebatur pulchꝛa:nec conceptui apta. Dicunt igitur
hebꝛei:ꝙ vsqꝫ ad finem vite sue remansit in ea teneritudo
carnis ⁊ viuacitas coloꝛis.⁊ simile habet̄ ꝺe moyse Deu-
tro.vltimo ca.cum eēt centum.xx.annoꝝ non caligauit
oculus eius. In hebꝛeo habet̄. Non ē obscuratus coloꝛ
eius:vel non emarcuit recentia eius.s.carnis ⁊ coloꝛis ⁊
⁊ ꝺe chaleb ꝺr̄ Josue.xiiij.ca.ꝙ cum eēt.lxxx.⁊.v.annoꝝ
erat ita foꝛtis ad bellanꝺū ⁊ graꝺienꝺum: sicut cum fue-
rat.xlv.annoꝝ. Et eoꝺē mō pōt hic ꝺici ꝺe pulcritudine
sare ⁊ teneritudine carnis:ꝙ cōseruate sunt a ꝺeo ꝓpter ⁊
sanctitatem.Et licet hic sensus non sit hic expꝛessus in li-
tera.tn̄ ꝓbabiliter pōt trahi ex circūstantia litere.s.ex cō-
cupiscentia regali sup eaꝫ in tanta etate. d Venit aūt
ꝺeus.Hic consequenter ponitur pena ꝺiuine coꝛrectiōis
sup abimelech:qꝛ post sublationem sare statim infirmat⁹
est.vt ꝺicit iosephus. ⁊ ꝺesperantibus meꝺicis ꝺominus
apparuit sibi in visione:ꝺicens ꝙ non erat nisi propter sa-
ram. ⁊ ꝙ etiam moꝛeretur nisi eam reꝺꝺeret viro suo. ⁊
patet litera vsqꝫ ibi. e In simplicitate ⁊c.i.igno-
rans ꝙ esset alligata viro: f Et munꝺicia manuum
meaꝝ.qꝛ nō intenꝺebā eam tangere nisi affectu maritali

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-254/0119
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG